

ข้อเสนอต่อรัฐบาลไทยและ cop28

แนวคิดแนวทางการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นธรรม

โครงการนโยบายสาธารณะสิทธิชุมชนด้านนิเวศและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนและเป็นธรรม
สมัชชาองค์กรเอกชนด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (สคส.)

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ในปีพ.ศ. 2535 พิธีสารเกียวโต ในปี พ.ศ. 2542 และข้อตกลงปารีส ในปีพ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นปีเดียวกันกับการที่ประเทศไทยได้ให้การรับรองวาระการพัฒนาของโลกแห่งปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) และ 17 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวทางการพัฒนา ยุทธศาสตร์และกรอบนโยบายของประเทศ ก็ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสังคม ไปพร้อมๆกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาที่มุ่งเน้นแต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและที่สำคัญที่ทั่วโลกกำลังเร่งดำเนินการอยู่ในขณะนี้คือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยเฉพาะก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ของโลกนับตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ได้ทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นถึง 1.1 องศาเซลเซียส (IPCC 2022) เมื่อเปรียบเทียบกับยุคก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรมและได้ส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ ทั่วโลก จากการวิเคราะห์ขององค์กร German Watch (2021) ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 10 ประเทศ ที่มีความเสี่ยงและเปราะบางมากที่สุดต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แม้ว่าประเทศไทยและเมื่อรวมกับประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ จะมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับการปล่อยโดยรวมของโลก

ประเทศไทยมีความเสี่ยงและความเปราะบางต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมาก ซึ่งหากไม่มีการดำเนินการในเรื่องการปรับตัวทั้งระยะสั้น กลาง และยาว ก็จะไปสู่ความสูญเสียและความเสียหายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการเกษตร ประมง เพราะเป็นภาคที่ต้องพึ่งพิงกับสภาพดินฟ้า อากาศ ประกอบกับมีพื้นที่ชายฝั่งที่ยาวในภาคใต้ของประเทศที่ตั้งอยู่ในความเสี่ยงของมรสุม การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลและการรุกคืบของน้ำทะเล อีกทั้งมีชุมชนส่วนใหญ่ ซึ่งจำนวนมากเป็นผู้หญิง ที่มีวิถีชีวิตที่พึ่งพิงกับการเกษตรและประมงของประเทศ การให้ความสำคัญกับปัญหาและความท้าทายที่กำลังเกิดขึ้นกับชุมชนกลุ่มต่างๆ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้การกำหนดและการดำเนินนโยบายและมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสามารถตอบสนองต่อความจำเป็นเร่งด่วนของกลุ่มเปราะบางต่างๆ โดยเฉพาะผู้หญิงและกลุ่มด้อยโอกาสทางสังคม ทั้งนี้รวมถึงเรื่องการเข้าถึงเทคโนโลยี และการเงิน ที่จะสามารถสนับสนุนให้กลุ่มต่างๆมีส่วนร่วมในการลดการปล่อยและการปรับตัวในระยะยาว

การดำเนินนโยบายของประเทศได้มีความสอดคล้องกับทิศทางการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและสังคมที่มีความยืดหยุ่นและต้านทานต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้ ประเทศไทยได้มีการจัดทำแนวทางการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตามความสมัครใจ หรือ Nationally Determined Contributions (NDCs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการดำเนินการลดการปล่อย การอบการดำเนินการด้านการปรับตัว การเงิน และเทคโนโลยี ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และแผนการปรับตัว อีกทั้งประเทศไทยได้มีส่วนร่วมกับนานาชาติ ในการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามความสมัครใจ (Voluntary National Reviews: VNRs) ถึง 2 ครั้ง โดยเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะภายใต้บริบทรูปแบบโมเดลเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม ภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นภาคีหรือพันธมิตรด้านการพัฒนาที่มีความสำคัญเท่าเทียมกับกลุ่มธุรกิจ และที่ผ่านมาก็ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในระดับพื้นที่ ชุมชน และกลุ่มต่างๆ อีกทั้งได้สะท้อนปัญหาและแนวทางด้านนโยบายและการปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงในระดับพื้นที่และชุมชน อันสามารถนำไปสู่ความร่วมมือและแนวทางการปฏิบัติได้อย่างแท้จริงและตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม จะเป็นกลไกที่เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกลุ่มต่างๆ ที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการนโยบายที่มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น และมาตรการต่างๆที่ใช้ในการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้มีการรับรู้ในชุมชนกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะผู้หญิง กลุ่มเปราะบางและกลุ่มด้อยโอกาสทางสังคมในระดับหนึ่ง ผ่านการทำงานของภาคประชาสังคมและเครือข่ายต่างๆ การทำงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของภาคประชาสังคม ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพและความรู้ความเข้าใจเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผลกระทบ มาตรการการแก้ไข ผลการการเจรจาในระดับโลก รวมทั้งสร้างรูปธรรมที่ชุมชนจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การลดความเสี่ยงความเสียหาย การดำเนินการเพื่อลดการปล่อยและการปรับตัวในระดับชุมชนรูปแบบต่างๆ พร้อมทั้งสื่อสารต่อชุมชนและสื่อสารผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นในชุมชนสู่สาธารณะ และจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายภายในประเทศ และร่วมกับภาคีอื่นๆในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

บทบาทและกิจกรรมของภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนการทำงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่หลากหลายเหล่านี้ ได้มีการรวบรวมประเด็นและขอข่ายกิจกรรมของภาคประชาสังคม ที่ได้มีส่วนร่วมในเรื่องการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นการเสริมการทำงานของภาครัฐ และทำให้ภาพรวมของประเทศไทย ด้านการทำงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีความสมบูรณ์ขึ้น อีกทั้งยังสามารถนำไปสู่ภาคีความร่วมมือที่เหนียวแน่นขึ้นในการดำเนินการและการทำงานร่วมกันในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในประเทศไทยได้ส่งผลกระทบต่อครอบครัวชุมชน ทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ สังคม อากาศร้อนและแล้งผิดปกติ การที่ฝนทิ้งช่วงในฤดูฝน การตลาดเคลื่อนของฤดูกาล ตลอดจนภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างรุนแรง กรณีดินโคลนถล่ม อุทกภัย สร้างความเสียหายให้กับครอบครัวชุมชน รายได้ลดลงจากอาชีพหลัก เช่น ทำนาข้าว ทำไร่ข้าวโพด ทำสวนผัก จากผลผลิตตกต่ำ ประสบภาวะแล้งต่อเนื่องยาวนาน ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น จากการใช้ปุ๋ยเคมีที่ประสพภัยแล้ง ต้องหยุดเคมีหลายรอบใน รอบของการผลิต

กรณีข้าวโพด กรณีนาข้าว การหวานเมล็ดพันธุ์ข้าวประสบกับภาวะน้ำท่วมขังจากฝนฤดูการผลิตทำให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้น การจัดการน้ำในระบบไร่นามีต้นทุนสูงจากการแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำ ในขณะที่ภาวะภัยแล้งยาวนานในสวนไม้ผลและสวนผัก การขาดแคลนน้ำในการเลี้ยงนํ้าคือปรากฏการณ์ที่ชุมชนสัมผัสได้

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อครอบครัวชุมชน สังคม โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมเป็น “กลุ่มเปราะบาง” ที่เป็คนส่วนใหญ่ของประเทศถึงจะมีศักยภาพโดยใช้ความรู้ดั้งเดิมไม่สามารถรับมือกับความรุนแรงจากภัยพิบัติที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้เกินการปรับตัวปกติในการเจรจา COP (Conference of the Parties การประชุมสมัชชาประเทศภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) ครอบคลุมประเด็นการเจรจา 1.การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 2.การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 3.ความรับผิดชอบที่เป็นธรรม ประเทศไทยควรวิเคราะห์ความสำคัญกับทิศทางแนวทางการทำงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ คำนึงถึงความเป็นธรรมในการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ลดก๊าซเรือนกระจกที่ต้นทางโดยเฉพาะอุตสาหกรรมชุดเจาะพลังงานเน้นการสร้างศักยภาพของครอบครัวชุมชน สังคมให้มีความสามารถศักยภาพในการปรับตัวโดยคำนึงถึงการสนับสนุน ทุน ความรู้และเทคโนโลยี ในการปรับตัวที่สังคม ชุมชนสามารถจัดการบริหารได้

การแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ผิดของรัฐบาลไทย

การให้ความสำคัญกับการสร้างแหล่งดูดซับคาร์บอนโดยเพิ่มพื้นที่สีเขียวผ่านกลไกการตลาด “คาร์บอนเครดิต” ในภาคเกษตรป่าไม้ผ่านวาทะกรรม ที่ถูกกำหนดจากกลุ่มทุนผูกขาดรายใหญ่ของประเทศ ไทย Bio Economy เศรษฐกิจชีวภาพ, Circular Economy เศรษฐกิจหมุนเวียน, Green Economy เศรษฐกิจสีเขียว (BCG) คือการผูกขาดการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นแนวทางที่ทำให้อุตสาหกรรมชุดเจาะพลังงานเพิ่มกำลังการผลิตและเพิ่มการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นการสร้างความไม่เป็ธรรมและเป็การผลักภาระให้ภาคชุมชนโดยเฉพาะภาคเกษตรกรรม

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นธรรมต่อรัฐบาลไทย

1. ทบทวนแนวคิดการใช้กลไกการตลาด “คาร์บอนเครดิต” ในการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยให้ชุมชนสร้างพื้นที่กักเก็บคาร์บอนและไม่เข้าสู่กลไกการตลาดเพื่อยืนยันความรับผิดชอบที่แตกต่างอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมของประเทศไทย

2. หยุด!!!! การสนับสนุนอุตสาหกรรมขุดเจาะพลังงานในประเทศไทย โดยมีมาตรการกับแหล่งเงินกู้ธนาคารรัฐบาล ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารระหว่างประเทศ รวมถึงกองทุนระหว่างประเทศให้ยุติการลงทุนที่อุตสาหกรรมขุดเจาะพลังงานทำให้เกิดก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น เปลี่ยนผ่านสู่การใช้พลังงานรูปแบบอื่นเช่น พลังหมุนเวียนจากธรรมชาติ และกระจายการถือครองหุ้นรวมทั้งกระจายการผลิตพลังสุราษฎร์ ย่อย ไม่ผูกขาดกับกลุ่มทุนพลังงานเหมือนที่ผ่านมา

3. การเงินเรื่องโลกร้อน ให้ความสำคัญการสนับสนุนให้ประเทศไทยโดยเฉพาะชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เข้าถึงทุนสนับสนุนในการจัดการโลกร้อนเช่น 1.กองทุนปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 2.กองทุน GCF 3.กองทุนลดความสูญเสียและเสียหาย เพื่อให้ชุมชนได้ใช้เทคโนโลยี ทุน ความรู้เพื่อให้เกิดการปรับตัวในระยะยาว ลดความสำคัญการใช้กลไกตลาดการซื้อขายคาร์บอน

4. การให้ความสำคัญกับ “การปรับตัวของครอบครัว ชุมชน สังคม” ให้มีความสามารถในการตั้งรับภัยพิบัติที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะสัดส่วนการสนับสนุนงบประมาณการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระหว่างการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวมีสัดส่วนที่สมดุล

5. การสร้างการรับรู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากอดีต ต้นเหตุ ผลกระทบ ความเสียหายสูญเสีย ความรับผิดชอบและทิศทางการทำงานของรัฐบาลไทยในอนาคต

6. สร้างกลไกระดับนโยบายฝ่ายการเมือง ฝ่ายบริหารกระทรวงและภาคประชาสังคม ประชาชน กำหนดแนวคิด แนวทาง ทิศทางปฏิบัติการในเชิงพื้นที่สร้างความเข้าใจร่วมกันเพื่อเป็นกลไกผลักดันการแก้ปัญหาการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นธรรม

7. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลก่อให้เกิดความเสียหายโดยเฉพาะ ภาคเกษตรกรรม รวมทั้งการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ต้องมีมาตรการชดเชยความเสียหายจากรัฐ

ข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นธรรมถึง cop28

การประชุมโลกร้อน สหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change Conference of the Parties: UNFCCC COP28) ที่จะมีขึ้นในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2023 - 12 ธันวาคม 2523 ที่เมืองดูไบ ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

1. การเปลี่ยนผ่านการใช้ฟอสซิลสู่การใช้พลังงานหมุนเวียนไม่ผูกขาดกับบริษัทที่สามารถกำหนดราคากำหนดทิศทางพลังงานค่านึง แรงงาน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยุติธรรมและเท่าเทียม

2. การแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิด ที่ชี้หน้าโดยกลุ่มทุนที่ทำให้อุณหภูมิโลกสูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มทุนพลังงาน การใช้กลไกการตลาดในการแก้ปัญหาในรูปแบบ “การซื้อขายคาร์บอน” ความเป็นกลางสมดุลคาร์บอนเป็นศูนย์ ไม่ใช่แก้ปัญหาที่ต้นทางลดคาร์บอน แต่ยังคงดำเนินการปล่อยโดยปกติ และเพิ่มกำลังการผลิตตามการเติบโตด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีใหม่ เช่นการดักจับคาร์บอน การฝังกลบคาร์บอนในชั้นใต้ดิน การเทปูนในทะเลเพื่อให้สาหร่ายเจริญเติบโตเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอน ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้ถูกกำหนดและผูกขาดโดยบริษัท ซึ่งไม่มีข้อรับรองได้ที่จะไม่สร้างปัญหาใหม่ในอนาคตนี้คือ “เป็นการแก้ปัญหาที่ผิดทั้งหมดรวมเรียก ว่า geoengineering การปรับเปลี่ยนโดยใช้วิศวกรรมขนาดใหญ่เป็นการเปลี่ยนโครงสร้างของธรรมชาติของโลก

3. การคำนึงถึงกลุ่มเปราะบาง ที่ไม่ให้ความสำคัญเพียงคนบางกลุ่ม ผู้ไม่มีความเข้าใจโลกร้อน เทคโนโลยี และทุนที่เป็นคนส่วนใหญ่ของโลก ซึ่งจะเป็นกลุ่มคนที่เสี่ยงเกิดความสูญเสียและเสียหายรุนแรงสุด

4. ความรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ โลกเดือด เกินศักยภาพของสังคมที่จะปรับตัว ชั่วร้ายคำว่า ‘ปรับตัว’ เป็นการใช้และให้ความหมายที่ผิดการปรับตัวของธุรกิจอุตสาหกรรม เพื่อให้ดำเนินการต่อไปได้ เช่น อุตสาหกรรมสะอาด การสร้างมาตรการสีเขียว, การยกระดับจากการปรับตัวสู่การลดความเสียหายและสูญเสียจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะประเทศที่ทำให้อุณหภูมิโลกสูงขึ้น ต้องจ่ายเงินชดเชยให้ผู้ได้รับผลกระทบ

5. การผลักดันให้กองทุนเพื่อการจัดการกับความสูญเสียและความเสียหายอยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยธนาคารโลกเป็นแนวทางที่ผิด เพราะผู้ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ผิดพลาด ไม่สามารถเข้าถึงกองทุนเพื่อการจัดการกับความสูญเสียและความเสียหายนี้ได้ เป็นการผูกขาดโดยกลุ่มทุนภายใต้ธนาคารโลก

แนวทางการทำงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นธรรม

1.การปรับตัวในระดับครัวเรือน

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ บนแนวคิดการจัดระบบภายในครอบครัว เช่น การจัดการทรัพยากรในไร่นา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ลดความสูญเสียความเสียหายจากภัยพิบัติ

ทางธรรมชาติ การตั้งรับปรับตัวของครอบครัวในพื้นที่เกษตรกรรม เช่น การปรับระบบนิเวศน์ในไร่นา การยก ร่องระบบเกษตร จากการทำนาสู่การทำเกษตรแบบผสมผสาน เชื่อมโยงกับระบบตลาดชุมชน การปรับปรุง แหล่งน้ำ บ่อบาดาล สระขนาดเล็ก ในพื้นที่ชาวสวนในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกและพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร การกักเก็บน้ำในลำห้วยขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดตาก ที่มีอาชีพปลูกผักและทำสวนไม้ผล การขุดสระขนาดเล็กประจำไร่นา เพื่อเป็นแหล่งน้ำให้แก่การเลี้ยงสัตว์ การสร้างความหลากหลายของประเภท ชนิดของพืชในระบบไร่นา สวนหลังบ้าน การเพิ่มความหลากหลายของชนิดผักในครอบครัวผักปลอดภัย ผักอินทรีย์ การสร้างป่าครอบครัวในพื้นที่

รูปแบบการตั้งรับปรับตัวในระดับครอบครัวที่สอดคล้องบริบทและความเหมาะสมภายใต้ศักยภาพของ ครอบครัวตนเอง กลุ่มคนที่เป็นครอบครัวยากจนจะมีศักยภาพต่ำในการปรับตัวระดับครอบครัว และจะได้รับ ผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายมากยิ่งขึ้น

2. การปรับตัวในระดับชุมชน

การปรับตัวของชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นการปรับตัวของชุมชนบนฐานคิดการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เป็นการเพิ่มศักยภาพของชุมชน ให้มีความสามารถในการตั้งรับ ปรับตัว เพื่อลดความเสียหาย ที่จะทำให้เกิดความสูญเสียอย่างรุนแรง รูปแบบที่ชุมชนทำการจัดการบริหารระบบ นิเวศน์ หรือนโยบายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยชุมชนเพื่อตอบสนองต่อการดำรงชีวิตของชุมชน แต่การ จัดการบริหารระบบนิเวศน์เพื่อให้มีนิเวศน์บริการต่อชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติรูปแบบป่าชุมชน การทำแนวกันไฟ การตรวจลาดตระเวน การทำแนวเขต การปลูกต้นไม้ เพิ่ม การจัดการการท่องเที่ยว การทำฝายชะลอน้ำขนาดเล็กในป่าชุมชน การที่ชุมชนมีศักยภาพเพื่อให้เกิดการ ตั้งรับ ปรับตัว เช่น การมีอาหารที่เพียงพอตลอดปี ผักจากป่า อาหารเนื้อสัตว์ขนาดเล็ก คือการลดความเสี่ยง จากอาหาร การมีไม้ใช้สอย การลดความเสียหายด้านที่อยู่อาศัย การฟื้นฟูป่าชุมชนเพื่อเป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์ อาศัยน้ำจากน้ำซับรอบป่าชุมชน อาศัยใบไม้แตกใหม่เป็นอาหารวัว การได้รับประโยชน์ทางตรงจากการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน การลดความรุนแรงจากวาตภัย จากการทำป่าชุมชน การได้ใช้น้ำ อุปโภคและบริโภคหรือแม้แต่การลดต้นทุนในการจัดการน้ำในระบบเกษตรกรรมที่เกิดขึ้น น้ำจากป่าชุมชนที่มี ความอุดมสมบูรณ์ การสร้างเครือข่ายผ่านพื้นที่กลาง ระบบตลาดชุมชน เป็นเครือข่ายทางสังคมที่พึ่งพากันใน ระบบเศรษฐกิจชุมชน การระดมทุน กองทุนภายในชุมชนเป็นการสร้างเครือข่ายช่วยเหลือกันภายในชุมชน เป็นการให้ความสำคัญว่า “ชุมชนมีศักยภาพในการตั้งรับ ปรับตัว จากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดจากการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ”

3. กระบวนการพัฒนาศักยภาพชุมชนในการตั้งรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาคเหนือตอนล่าง

การพัฒนาศักยภาพชุมชนในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สร้างการมีส่วนร่วมกับกลุ่มคนเพื่อสร้างความเข้าใจ การตั้งรับ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน บนข้อจำกัดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) โดยมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพ

3.1 การสื่อสารด้วยระบบออนไลน์ผ่านระบบ ZOOM และ แอปพลิเคชัน LINE กลุ่มกับแกนนำที่มีทักษะในการสื่อสาร

3.2 การพูดคุย แลกเปลี่ยน รายคน รายครอบครัว เพื่อเกิดการสื่อสาร 2 ทาง ความเข้าใจเรื่อง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ผลกระทบที่เกิดขึ้น ข้อเสนอในการจัดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.3 การจัดเวทีในพื้นที่ระดับชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การตั้งรับปรับตัว การพัฒนารูปธรรม และข้อเสนอต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งเวทีสร้างความเข้าใจของคณะทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และนักพัฒนาองค์กรเอกชน

3.4 เวทีรณรงค์ สื่อสาร เป็นภาคีร่วมมือกับองค์กรหน่วยงานรัฐภายในจังหวัด และภูมิภาคในพื้นที่ที่เชื่อมโยงระหว่างประเด็นที่ชุมชนได้รับผลกระทบ กรณี ความมั่นคงด้านอาหารที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสื่อสาร รณรงค์ผ่านระบบสื่อออนไลน์ เพื่อสื่อสารผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชุมชนจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้ชุมชน สังคมเห็นความสำคัญในการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นธรรมร่วมกับภาคประชาชนทั่วไปรวมทั้งการรณรงค์สื่อสารทางสากลผ่านระบบออนไลน์

4.กลุ่ม องค์กรชุมชน องค์กรชาวบ้าน

4.1 ชุมชนควรวิเคราะห์และยกระดับการดำเนินงาน เช่น ในการจัดการป่าชุมชน การจัดการทรัพยากรในไร่นา การระดมทุนการสร้างเครือข่าย จากการตอบปัญหาของชุมชนด้านเศรษฐกิจ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม สังคม เป็นการวิเคราะห์เชื่อมโยงมิติของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นการสร้างความเข้าใจกับปัญหาที่เป็นปัญหาของสังคม เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4.2 ความเข้มข้นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน ในระดับครอบครัว ระดับไร่นา และระดับชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนของชุมชน ในการพัฒนาชุมชน การประมวลสรุปเป็นข้อเสนอ เพื่อให้หน่วยงานองค์กรเห็นความสำคัญของชุมชนที่เกิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงกับการแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในไร่นา ในป่าชุมชน การที่ชุมชนมีความรับผิดชอบร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4.3 การสื่อสารที่ชุมชนได้สร้างรูปธรรมเพื่อให้สังคมรับรู้โดยใช้การสื่อสาร (AHA + SSS) เพื่อให้เกิดการสื่อสารอย่างเป็นพลังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นธรรม

5.หน่วยงานรัฐ องค์กรที่เกี่ยวข้อง

5.1 การเพิ่มความเข้มข้นให้ชุมชน มีบทบาทในการจัดการตนเอง ระดับครอบครัวระดับไร่นา และระดับชุมชน ให้คุณค่าและความสำคัญกับชุมชน ตลอดจนเชื่อมโยงการดำเนินการของชุมชนให้เห็นศักยภาพของชุมชนเป็นพลังของชุมชน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนเพื่อขยายผลสู่สังคม

5.2 การที่ชุมชนจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นฐานเพื่อให้ชุมชนดำรงอยู่ได้ การสนับสนุนทุน เพื่อให้ชุมชนจัดการในรูปแบบกองทุนหรือการเข้าถึงกองทุนรัฐในรูปแบบต่างๆ จะเป็นพลังให้ชุมชนมีสำนึกความเป็นเจ้าของ การสนับสนุนเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญในการทำงานของขบวนการชุมชน เครื่องมือ ระบบการสื่อสาร ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการตั้งรับ ปรับตัวการสื่อสารความหมายของชุมชน และผนวกความรู้จากภายนอก ความรู้เชิงวิชาการเป็นสิ่งสำคัญ

6.การพัฒนาศักยภาพชุมชนในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในระยะยาว

6.1 การสร้างและต่อยอดแนวคิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน หรือการที่ชุมชนมีการจัดการระบบนิเวศน์ เพื่อให้โครงสร้าง หน้าที่ ของระบบนิเวศน์เกิดการเปลี่ยนแปลงให้เกิดการบริการนิเวศน์ส่งผลต่อชุมชนต่อสังคม เชื่อมโยงชุมชนมีความสามารถมีศักยภาพในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งจะเป็นแนวทางหลักในการทำงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นการผนวกแนวคิดแนวทางสิทธิชุมชน แนวคิดแนวทางการบริหารระบบนิเวศน์และแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน ซึ่งไปสอดคล้องกับแนวคิดแนวทาง “การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสานเพื่อความยั่งยืน” ที่จะทำให้ชุมชนสามารถ ตั้งรับ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้

6.2 การสร้างความเข้มข้นในการพัฒนาแนวคิดแนวทาง “การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสานเพื่อความยั่งยืน” ที่จะทำให้ชุมชนสามารถตั้งรับ ปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นประเด็นที่สำคัญ การขยายพื้นที่การพัฒนาศักยภาพ เป็นข้อเสนอแนวทางในการทำงานในอนาคต ที่จะทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญและเข้าใจนำสู่การปฏิบัติในพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะการตั้งรับ ปรับตัว ต้องทำควบคู่กับการทำงานการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และทำการสื่อสารให้มีความสำคัญกับการรับผิดชอบร่วมกัน ที่แตกต่าง ที่แต่ละภาคส่วนแต่ละประเทศที่จะทำให้อุณหภูมิโลกไม่สูงขึ้น โดยเฉพาะชุมชนได้ร่วมรับผิดชอบร่วม บนฐานคิดรับผิดชอบร่วมกันที่แตกต่างและเป็นธรรม